

El govern de Lionel Jospin, a la foto, va arribar a signar la Carta de les Llengües minoritàries, però poques setmanes després el Consell Constitucional francès va decidir invalidar-la. El principal argument d'aquesta decisió del Consell va ser que la Carta anava en contra del principi d'igualtat.

El rerefons d'una sentència polèmica

L'Estat francès no ratificarà finalment la Carta Europea de Llengües minoritàries, però sí que aplicarà discretament les seves mesures. Un embolic jurídic que no satisfà ningú, ni els més jacobins ni els qui defensen el dret a parlar la pròpia llengua.

Un 70% dels francesos no consideren les llengües regionals com un atemptat contra la unitat del país, i un 50% està d'acord amb la idea de promoure'n l'ensenyament i la difusió en els mitjans de comunicació. El Consell Constitucional francès, en canvi, considera que aquestes llengües mereixen ser ensenyades com qui descriu una peça de museu als alumnes d'una

escola. I el president Jacques Chirac assegura amb la seva habitual tranquil·litat que ell sempre ha estat un defensor d'aquestes "peculiaritats" franceses, però que d'això a donar-los una plaça en la Constitució hi ha un pas massa gran.

Comprendre sense acceptar, deixar sobreviure sense conviure: l'actitud esporuguida de les instàncies polítiques més impor-

tants de França respecte a les llengües regionals recorda un cert poema clàssic castellà, d'una ànima que vivia sense viure, però que tampoc es decidia a morir.

El rerefons. El passat dia 15 de juny, el Consell Constitucional francès va decidir invalidar la signatura de la Carta de Llengües minoritàries i regionals firmada pel govern de Lionel Jospin po-

ques setmanes abans. La decisió no deixava de tenir la seva lògica, tenint en compte que fa cinc anys, en 1994, els diputats francesos, atabalats per la "invasió cultural" de l'anglès, van decidir que l'article número 2 de la Constitució havia de deixar ben clar que "la llengua de la República és el francès" ("com si es digués que la cuina de França és la cuina francesa", ironitzava per a EL TEMPS un expert en dret).

La màxima instància jurídica francesa, però, en una tombarella que presagiava els giravolts que anava a prendre l'afer, precisava que la Carta era contrària al principi d'igualtat, però que els articles de la Carta en qüestió adoptats per París (39 paràgrafs que abracen des de l'educació fins als mitjans de comunicació, passant per la traducció dels principals textos legislatius)... no eren anti-constitucionals. Només ho eren el preàmbul de la Carta i les parts I i II, on el Consell d'Europa, que va elaborar la Carta en 1992, afirma solemnement entre altres coses que "el dret a practicar una llengua regional en la vida privada i pública constitueix un dret imprescriptible", d'acord amb les Nacions Unides i la Convenció Europea dels Drets Humans. O sigui, que les llengües tenen dret a ser defensades, però els seus locutors no, segons els vuit membres del Consell.

La polèmica. En l'última dècada, forçada per la descentralització administrativa que va emprendre Mitterrand, França s'ha vist obligada a reconèixer que malgrat la Revolució Francesa, la glorificació de la República laica i indivisible i els càstigs corporals que imposaven fins no fa gaire als nois i noies que s'atrevien a parlar *patois* a l'escola, les llengües regionals continuen subsistint, i que a més a més els seus parlants no estan disposats a abandonar-les. Ans el contrari, segons tots els estudis i enquestes sociològiques en les set àrees bilingües a l'interior de França.

L'allau de cartes rebut pels mitjans de comunicació, com el dia-

ARXIU / EFE

Segons el diari 'Libération': "La supervivència de les últimes restes dels dialectes (sic) que han ocupat França no amenaça res."

ri d'esquerres *Libération*, que va dedicar set (!) planes al tema el passat 5 de juliol, constata que la decisió del més alt tribunal francès ha despertat un nou debat que semblava oblidat més enllà dels Pirineus.

"Siguem clars: no és la nostàlgia postcolonial d'una francofonia imperial la que assegurarà l'expansió internacional de la llengua francesa." Una de les moltes opinions reproduïdes per *Libération*, en aquest cas firmada per dos experts lingüistes. Una altra carta, firmada per 25 diputats de l'oposició conservadora, demana públicament (al seu propi president, per tant) "sobrepasar els límits d'un jacobinisme estret i dogmàtic que ja no té raó de ser en l'Europa actual, sense que això vulgui dir posar en dubte la unitat nacional".

"No es pot comparar la situació

de França amb la dels seus veïns: en Alemanya, en Itàlia o a Espanya existeixen, al costat de la llengua oficial, llengües regionals veritablement vives, és a dir que no han cessat mai de ser transmeses ni de ser parlades", assenyala en canvi una parisenc. Per concloure, rotunda: "està clar que aquesta Carta no està feta per França". Més irònic es mostrava un habitant de Brest (Bretanya), que demanava, ja posats, el reconeixement oficial del llafí, "component eminent de les civilitzacions dels països de França".

L'editorial del "Libé" tancava l'interessant recull amb un to duríssim: "la supervivència de les últimes restes dels dialectes (sic) que històricament han ocupat l'àrea geogràfica de França no amenaça res ni a ningú. (...) La brutalitat sàdica (dels seus enemics) no és res més que el revers miserable però lògic del seu pànic infantil davant les llengües estrangeres."

La resposta. Les llengües regionals desperten passions a França, però atenció, només entre els interessats, a saber, els diputats "de províncies", els lingüistes, els sociòlegs i finalment els qui les practiquen i els qui les "pateixen" (o sigui, els francesos "a províncies" a qui irriren aquests parlars "incomprensibles"). Per a la immensa majoria de la població, com demostra el sondatge mencionat abans (publicat per un diari alsacià), l'afer no molesta ni enorgulleix: simplement és un embolic més d'un país que va canviant a marxes forçades, que sovint se sent acorralat per l'agressivitat de la mundialització i perplex davant la seva pròpia mutació interna. Fins ara la pregunta era què fer amb els milions de descendents de magribins i africans que formen part d'aquesta nació. Ara sembla que també cal esbrinar com cal tractar els que estaven a dins des de sempre.

La resposta del govern d'esquerres de Jospin intenta ser la prudència i l'habilitat. Hom no

El ministre de l'Interior Jean-Pierre Chevènement. Un diputat del seu partit va arribar a escriure que els defensors de les "llengües regionals" són els mateixos que en 1791 eren els enemics de la revolució.

Manifestació de l'escola Bressola a Perpinyà per l'ensenyament català. El Ministeri d'Educació francès va reconèixer fa poc que d'on més peticions rep per augmentar l'ensenyament públic bilingüe és de Catalunya Nord.

pot oblidar que a França la cohabitació política significa aprofitar qualsevol oportunitat per posar en dificultat el contrari. Jospin va firmar la Carta del Consell d'Europa conscient que podia caure una sentència contrària del Consell Constitucional, que ja s'havia mostrat hostil en anteriors ocasions a qualsevol intent d'"esquivar" l'article 2 de la Constitució. L'estratègia de fons era doble: per un cantó, demostrar que el govern és girondí i no jacobí, o sigui, que representa la tradició de l'esquerra més mode-

rada que sorgí de la Revolució Francesa. I per altra banda, enviar la pilota al terrat del president Chirac, que ha fet sempre de la "particularitat francesa" una de les seves banderes sense saber molt bé què volia dir tot plegat.

La rèplica del president gaullista ha estat, però, impertorbable: per defensar les llengües minoritàries no cal reformar la Constitució, tal i com exigia l'esquerra després de la bufetada dels jutges del Constitucional. O sigui, que es torna al punt de partida: fer passar discretament una llei re-

prenent punt per punt els 39 articles que França s'ha compromès a aplicar, i aquí no ha passat res. Si això es produeix, França serà l'únic país europeu que no ha ratificat la Carta europea de Llengües minoritàries, però que n'ha aplicat les recomanacions.

El futur. L'elaboració de la llei està prevista per al nou curs polític, a partir del mes de setembre. Un recurs d'inconstitucionalitat no tindria cap possibilitat d'èxit, perquè el Consell ja ha dit que els 39 articles en qüestió son và-

Com aconseguir les pel·lícules d'EL TEMPS

Subscriptors:

- Demanant-les per telèfon al 902 13 10 25 (o al 00 34 963 524 869 des de fora de l'Estat espanyol)

No subscriptors:

- Demanant-les al quiosc
- O bé retallant aquest anunci i enviant-lo a EL TEMPS (Av. Baró de Càrcer, 40. 46001 València) amb les vostres dades (nom, adreça i telèfon)

Preu: 800 ptes. per video +375 ptes. de despeses de lliurament

La intolerància com a principi republicà a França

lids. Però el regust que ha deixat tot l'afer entre els sectors nacionalistes ha estat amarg: un cop més, com en el problema de la immigració, o de la construcció europea, els sectors de la població francesa més compromesos amb un projecte de convivència pacífica i de modernització històrica se senten utilitzats en un joc polític brut i deslleial, en el qual s'invoquen fantasmes del passat o es confonen víctimes i botxins.

Articles d'opinió com el d'un diputat d'esquerres, membre del partit del ministre de l'Interior, Jean-Pierre Chévenement, en el qual s'assegura que els defensors de les llengües regionals són els mateixos que en 1791 eren els enemics de la Revolució, no ajuden a tranquil·litzar els ànims. En el mateix registre, la revista d'humor satíric *Charlie Hebdo* va comparar recentment les associacions de defensa de l'alsacià amb els col·laboracionistes nazis de la II Guerra Mundial. L'afer potser acabarà davant els tribunals, però en el fons la conseqüència més profunda i greu de tot plegat és l'enverinament del debat públic. Aquest mateix periodista va tenir dificultats per obtenir l'opinió d'un reconegut expert en el tema, que preferia abstenir-se davant l'enfosquiment de la situació.

Segons el diari *Le Monde*, un dels mitjans de comunicació que ha sabut tractar amb serenitat el tema, les llengües regionals han incrementat el seu nombre de locutors, però llevat de Còrsega, on el problema té un caire diferent, les reivindicacions pacífiques dels grups militants no han superat mai el marc cultural. I això malgrat que dels 12 milions d'alumnes francesos (fins als 17 anys), només 335.000, un 3%, tenen accés a l'educació de les llengües regionals. Una raó suficient perquè les minories no reconegudes de l'estat veï se sentin ciutadans de segona classe en la república "única i indivisible".

Jordi Zamora (París)

La població de Catalunya Nord, entenen evidentment el moviment associatiu català, però també el ciutadà ordinari que no acostuma a militar sinó que sim-

plement es defineix com a català, troba profundament penós i decebedor, a la vigília del tercer mil·lenni, que França a través del seu govern, de la majoria dels seus polítics i representants elegits, continuï negant l'evidència de la pluralitat i continuï refusant el dret a existir de les llengües i de les identitats minoritàries del seu territori.

D'aquesta manera, a l'hora de la construcció europea i del desenvolupament dels drets humans pel món, França manté unes posicions crispades, intolerants i arcaïques. Els oposants al reconeixement de l'oficialitat de les llengües es basen en una argumentació capciosa i incoherent, en un nacionalisme integrista i racista, que recorda bastant les teories de Milosevic. És xocant que França defensi una tal concepció ètnica, en lloc d'una visió moderna d'un projecte polític comú als ciutadans. Aquesta actitud col·loca, de fet, fora de la llei els locutors i parlants de les llengües minoritàries, i perpetua una política secular de veritable depuració lingüística.

Els catalans, al contrari d'aquest nacionalisme furios, són favorables a una França —i una Europa— oberta, respectuosa amb els drets dels ciutadans, laica i que defensi la igualtat real en lloc d'una uniformació i una unicitat estèrils. És incomprendible que França consideri gaudir d'una essència divina particular que fa el plurilingüisme incompatible amb la seua existència, contràriament als seus veïns suïssos, italians, alemanys... Aquesta actitud només porta a un *impasse* i a una radicalització de les reivindicacions. És un signe inquietant per al futur de França.

Avui dia a França, a la vista dels altres

països catalanòfons d'Europa (a Espanya, a Itàlia, a Andorra) que tenen els seus drets reconeguts, els catalans viuen com a ciutadans de segona categoria perquè són francesos.

Catalunya i el català fa mil anys que existeixen, i els homes i les dones que fan viure diàriament la llengua i la identitat han après de la història que només poden comptar amb ells mateixos per a salvaguardar i promoure llur futur. Els polítics, elegits i legisladors francesos elaboren lleis i marcs jurídics que no solament no respecten ni la dignitat, ni la llibertat d'expressió, ni la igualtat entre els homes, sinó que també edificuen elucubracions teòriques cada dia més allunyades de la realitat social. Els catalans només tindran una opció: no respectar aquests principis, ignorar el marc institucional francès i continuar provant de sobreviure resistint al marge de la llei. Davant del bloqueig de la promoció de les llengües minoritàries, la Federació es planteja de recórrer a instàncies internacionals i mundials perquè intervinguin en un territori, el francès, on els drets humans no són respectats. Els polítics representants de Catalunya Nord o els càrrecs electes d'arreu de França que són més oberts a la qüestió són minoria en un país ultrajacobí, o bé són impotents o encara proposen mesures totalment insuficients donada la situació de greu reculada de les llengües. Per tant els organismes internacionals com ara el Consell d'Europa, les Nacions Unides, susceptibles d'intervenir en aqueixes qüestions, si són sol·licitats pels catalans, podrien contribuir a assegurar el reconeixement i la protecció de les minories lingüístiques a França, i en tot cas a provocar que es plantegés la qüestió dels drets de les minories en un país fins ara absolutament hermètic i enemic declarat de llur reconeixement.

Alà Baylac-Ferrer

President de la Federació per la llengua i la cultura catalanes de Catalunya Nord